

Ruisslunnun laulu googlessani

Hämeen Sanomat su 11.10.2009

ANJA FILPPULA / HÄSA / ARK.

KIRJAT

Tytti Heikkinen: Varjot astronautteista. 74 s. Kirja kerrallaan 2009.

"Kokosin erilaisia lauseita sanomalehdistä, ihmisten puheista, kirjoista – mistä tahansa, ja rakensin sitten niistä ja omista lauseistani kokonaisuuksia; nimitin kirjoitustapaani demokraattiseksi tai dialektiseksi, koska erilaiset mielipiteet saivat teoksessa vapaasti taistella keskenään."

Näin runoilija **Pentti Saarikoski** 1960-luvulla. Hän viittasi kokoelmaansa *Mitä tapahtuu todella*.

Jos Saarikoskella olisi ollut käytössään Google, hän olisi käyttänyt sitä. Hämeenlinalaisella **Tytti Heikkisellä** on, ja jos hän olisi kirjoittanut 60-luvulla, Saarikoski olisi häntä hyvin ymmärtänyt.

Tietoisesti tai tahattomasti Tytti Heikkinen on siis lujasti kiinni runouden perinteessä, ja se on kaunis piirre tässä hänen toisessa kokoelmassaan. Sen ytimeen pääsee kiinni, kun lukee sivulta 23 nämä rivit:

Mielikuvituksella on itsevalaiseva aura, suurenmoinen kenties, mutta lainausta yhtä kaikki.

Ranskassa surrealistit "googlasivat" runoja jo 1920-luvulla leikkelemällä niihin sanomalehdistä otsikoita ja otsikon kappaleita.

Varjot astronautteista on hämeenlinalaisen Tytti Heikkisen toinen kokoelma "googlerunoutta".

leita. He olisivat tehneet sen koneella, jos olisivat voineet.

Surullista kuin Sarkian blogi

Tätä kutsutaan siis googlerunoksi. Heikkinen poimii runonsa

googlettamalla erilaisilta sivustoilta satunnaisia lauseita ja yhdistelemällä niitä.

Lopputulos ei suinkaan ole umpimähkäinen lauseryteikkö, kyllä netin kaaoksen ja valmiin runon välissä yhtä ja toista tapahtuu, mutta pompahtelevan

yllätyksellisiä nämä runot kyllä usein ovat.

Ja hirvittävän surullisia toisinaan. Jotkut kirjan nettipäiväkirjamaiset, tahallisen kömpelöllä, kielioppivirheitä vilisevällä tekstillä kirjoitetut pohdinnat kumisevat luolamaista tyhjyyttä,

joka huipentuu viimeisen sivun tokaisuun:

Ai niin, sit mä oon miettiny katoaako kaikki ympäriltä, jos mä en katso sinne.

Filosofiassa tästä mielentilasta käytetään nimeä solipsismi: mistään muusta emme voi varmuudella tietää kuin siitä, mitä omassa päässämme liikkuu. Jos liikkuu.

Kirjan yhden runominän nimi on *Läski XL*, ja tuo nimi jo kertookin paljon siitä, millaisten asioiden ympärillä yksinpuhelu liikkuu.

Syömishäiriöisen, vointiaan ja ulkonäköään herkeämättä vahdittavan, satunnaisseksiä harjoittavan ja ilmaisuvammaisen työtön yksinpuhelussa on paatosta ja omituista suomen kieltä kuin Kaarlo Sarkian lyriikassa – eikä tämä ole moite vaan muistutus taas siitä, kuinka lujasti Heikkinen on runouden perinteessä kiinni. Sarkia ei ikinä kirjoittanut "vittu", mutta omalla kielellään tavoitteli sitä samaa kipukynnystä kuin Heikkinen tässä.

Yhteistä Sarkialle ja Läski XL:lle on hokemiseen saakka toistettu sana "mä".

Groteski on joteski kivaa?

Kaikki runot eivät suinkaan ole yhtä surullista luettavaa. Jotkut ovat rumia.

Ne ovat proosamuotoon kirjoitettuja väkivalta- ja pornofantasioita, jotka vilistävät ohi kolkon yhdentekevinä kuin nettisivut. Joitakin on korostettu typografian keinoin. Tunneasteikko on tukevasti pakkasen puolella.

Mitä niistä pitäisi ajatella? Järkyttämään niistä ei ole (seksi ja väkivalta meillä on alati tykönämme), oman turtuneisuutemme korostamiseen niitä ei tarvita (ei meitä mikään enää heilauta) ja ihmissuhteiden viheläisyyden näytteiksi ne eivät käy (inhorealismi on *niin* last season).

Ehkäpä tässä on ajatuksena, että groteski on runolle yhtä lailla itsessään tavoittelemisen arvoisen ominaisuus kuin joskus muinoin kauneus. Tai ehkä minä vain olen pudonnut kärryiltä.

Oli miten oli, Heikkisen kokoelmassa on jotakin samaa kuin Saarikoskella aikoinaan. Tämä on todella demokraattista runoutta, ylevää ja kaunista vain siinä määrin kuin tuollaisia ominaisuuksia voi googlettamalla tavoittaa.

Luulen, että kaikista näinä aikoina ilmestyvistä runokokoelmista tämä on loppujen lopuksi se, joka eniten kannattaa lukea, jos haluaa ymmärtää, mitä tapahtuu todella.

Tapio Lahtinen